

Mònica Batet

Mònica Batet va néixer al pont d'Armentera el 1976, i és llicenciada en Filologia Catalana per la Universitat Rovira i Virgili. *L'habitació grisa* és la seva primera novel·la, amb la qual ha guanyat el XXV Premi Just M. Casero.

Autor_Mònica Batet

Editorial_Empúries

Pàgines_128

Temps mort

Jordi Llavina

Tres quarts de set del vespre (o de la tarda) és una mala hora per morir-se, però hem de convenir que disposada en un rellotge tradicional, de busques (no un d'aquells asèptics rellotges digitals que sempre estan fent pampalluges), aquesta hora és elegant, i fa un angle bonic, subtil com el de la fulla de certs ganivets. A tres quarts de set de la tarda (o del vespre) l'Helena, la contraheroïna del llibre, es mata amb el seu cotxe. A dins, hi duïa una maleta plena de roba, i sembla que anava a trobar el seu amant, el poeta Eduard Valls –el cognom del qual coincideix amb el nom d'una ciutat que a mi em venia al cap quan llegia certs detalls de la ciutat figurada del llibre, Mir. El premi Just M. Casero de novel·la curta sempre ha fet bandera del risc tècnic i l'agosarament formal i sempre ha apostat per la qualitat i la independència. Seria com una mena de Documenta però en format més breu, que pretén descobrir nous autors (nous autors amb sang i maneres). Alguns dels escriptors que l'han guanyat, després han continuat escrivint i publicant coses interessants. De vegades el risc m'ha semblat gratuït (*Rocs*, d'Àngel de la Vega, o *Uu Aa*, d'Oriol Ráfols). D'altres, brillant (*L'home de Dover*, de Lluís Vilarrasa, i *La funesta ideologia*, de Joan Negre). La primera novel·la de Mònica Batet no trobo que participi gaire d'aquesta idea del risc (cosa que, de fet, no fa pressuposar res de bo ni de dolent), però en canvi presenta una història sòlida, ben construïda.

L'habitació grisa –llegeixo a la contracoberta– “beu de Mercè Rodoreda”. Què voleu que us digui: en deu beure, si de cas, per la visió del món tan tràgica que exposa, amb possibilitat, això sí, de redempció final (que és un element que no existia en l'autora barcelonina). Ara bé, perquè hi hagi redempció s'han de morir els progenitors, tota una generació. Pel que fa a l'estil, però, a mi la Batet no em recorda tant la Rodoreda. Són maneres diferents d'escure *sense afectació*. En canvi, la història en si beu, em sembla, del gran conflicte de la novel·la modernista catalana –i, des d'aquest punt de vista, la innovació és nul·la–: la tensió gairebé irresoluble entre la llibertat personal i la subjecció al medi. El Mir de la història és com la Selva del Camp per a Puig Ferrer. Els secrets de família s'enquisten paret endins de les habitacions de la casa, i l'atmosfera esdevé irrespirable. Una novel·la amb molts fantasmes, és aquesta. Convé que plogui, perquè la pols es fa molt espessa, però la pluja, de vegades, també té l'alè de la mort.

Batet ha muntat una estructura convincent, fragmentària, a base de capítols breus, que van posant l'atenció ara en una protagonista, ara en l'altra (una, la mare: Helena Vidal; l'altra, la filla, Emma Guinovart). I té molta traça a l'hora d'anar administrant a poc a poc tot allò que vol revelar. *L'habitació grisa* ha sigut l'únic paradís privat d'una dona, l'Helena, que s'ha casat sense amor. Sembla mentida com gairebé tots els personatges del llibre es neguen a assumir l'amor, com si els repugnés. Quan l'Helena es mata en un accident, el seu marit s'obsessiona a aturar el temps: tres quarts de set. Omple la casa de rellotges (un cop mort, les filles en descobriren 1.371: tots aturats en aquella hora). Batet troba uns quants motius simbòlics molt eficaços. I fa molt bé d'explotar-los. La mateixa habitació grisa, unes botes d'aigua que l'Emma toca i mira amb delectança, l'Espai Pierre Louys dins la llibreria familiar Les Flors del Mal.

En aquesta novel·la tothom pateix de mala manera. La segona de les filles de l'Helena ha arribat perquè Déu ha volgut, com se sol dir. Per abstreure's de tot, l'Helena es tanca a la seva habitació grisa –l'únic lloc de la casa en què se sent bé–: “Allí es va tancar el dia que va saber que estava embarassada de l'Emma i no sabia si s'havia de sentir feliç. Allí es va tancar el dia que va saber que estava embarassada de la Laura i que sabia que només es podia sentir desgraciada”. Hi ha un atavisme del dolor que no hi ha manera d'empassar, de fer tirar avall. Per mi, un pèl exagerat, poc creïble. I hi ha un altre refugi: la llibreria Les Flors del Mal, establiment històric de la família del marit de l'Helena. És, molt més que una simple llibreria, un santuari per als lletraferits, un nucli de dinamització cultural en temps de la dictadura –una mica com la llibreria Gaudí de Reus, del meu amic Isidre–, que ha creat el premi de poesia Amadeu Guinovart per a poetes inèdits (¿us sona?). Un refugi, però també el lloc on comença a passar alguna cosa. Hi ha moments en què, si no que la Batet escriu més aviat amb els preceptes de l'economia molt ben assimilats i la prohibició expressa de dibuixar qualsevol mena de voluta, recordava les novel·les de Janer Manila, tan plenes de passió incontenible i de morbidesa descriptiva. I també m'ha fet pensar en la primera novel·la de Sonia García Soubriet, *La otra Sonia*. És un bon començament, sens dubte. L'autora té recursos i coses a dir.